

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.изк. Елисавета Вълчинова-Чендова (ИИИЗк – БАН, НБУ)

проф. направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

за дисертационния труд на

НИКОЛАЙ СТЕФАНОВ ГУРБАНОВ

редовен докторант в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив

на тема

„Сюитите на Коста Колев за оркестъра от български народни инструменти“,

научен ръководител: проф. д-р Костадин Бураджиев

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство,
докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“

Дисертационният труд на Николай Гурбанов е посветен на творчеството на композитора Коста Колев и по-конкретно на неговите песенни и танцови сюити за оркестър от български народни инструменти. Дисертантът е професионално свързан с фолклора – той е диригент и преподавател в АМТИИ – Пловдив, активен общественик, музикален изследовател, автор на монография („Минко Костадинов – майсторът на двугласната гайда“, 2013) и на студии, статии и доклади, учебно-репертоарни пособия, музикални албуми... Насочването към творчеството на Коста Колев фокусира интереса му към репертоара на оркестъра от народни инструменти (феномен от представянето на обработения музикален фолклор), композиторското творчество за този състав и един емблематичен жанр – „фолклорната сюита“. Както подчертава Гурбанов, личността и делото на Коста Колев са „обединяващият фактор“. Чрез проследяване на делото на Коста Колев и анализа на неговото обемно творчество като композиционни похвати той си поставя сериозната задача да разкрие в дълбочина жанра „фолклорна сюита“, разглеждайки го от гледна точка на неговото възникване и формиране, и като музикална

форма/модел.

Поставените задачи определят структурата на текста, организиран в три основни глави. Общо 233 с. с приложения. Цитирани са 106 източника.

Представянето на Коста Колев в първата глава – като фолклорист с основополагаща дейност, е не само въвеждащо за теоретичното по своя характер изследване. Убедително се аргументират причините, „поради които сюитите заслужават специално внимание и обособяване в самостоятелен изследователски обект“. Въведена е класификация на сюитите на Коста Колев като инструментално-танцови и инструментално-песенни. Изведен е моделът на жанра „сюита“ и „фолклорна сюита“, аргументирана е използваната изследователска методология и терминология. Втората и третата глава са посветени съответно на песенната и танцовата инструментална сюита. Именно сюитите на Коста Колев, подчертава авторът, са „фундамент, на който поколения български композитори и аранжори „стъпват“ в създаването на свои произведения за оркестър от български народни инструменти... Този жанр дава възможност за по-мощен израз на творческите търсения и драматургични виждания на композитора“, като са представени почти всички фолклорни области и региони на страната.

Респектираща е задълбочеността и прецизността, с която са направени анализите на отделните произведения, както и способността да бъдат изведени онези композиционни похвати, които могат да бъдат посочени като белези на индивидуалния авторски стил, превърнал се в модел в жанра на фолклорната сюита.

Моето първо запознанство с текстове на Николай Гурбанов беше във връзка с предложена от него статия за сп. „Българско музикознание“, която след положително анонимно рецензиране е отпечатана в тематичния брой № 3 „Идея, понятие, термин“, 2021, рубрика „Дебюти“. Озаглавена е „Въпроси на терминологията при изследването на музика за оркестър от български народни инструменти (върху примери от оркестровите сюити на Коста Колев)“ и е част от дисертационния му труд. Тази статия, както и целият текст, го представя като много добре професионално подготвен млад изследовател с широки познания, задълбочено и иновативно аналитично мислене.

Изцяло приемам посочените от Николай Гурбанов приноси. Безспорно, за първи път е така проследен, систематизиран и аргументирано оценен приносът на Коста Колев във всички основни сфери на неговата композиторска изява, както и в събирането, записването и популяризирането на българския музикален фолклор. Творческата

биография на Коста Колев е част от историята на оркестъра от народни инструменти в България. При анализа на сюитите са издирени песенните първоизточници и изпълнители на мелодиите с важни уточнения.

Особено ценен е създаденият за първи път теоретичен модел на композиционния стил на Коста Колев в музиката за оркестър от народни инструменти. Убедена съм, че направеният собствен терминологичен модел за анализ е приложим към музиката за оркестър от народни инструменти на българските композитори. Много удачна е и приложената съвременна методология, в която са интегрирани аналитичният и херменевтичният метод като път към изследването на композиторска музика върху фолклорен материал.

Не по-малко ценен е и последният посочен принос. Осъществените интервюта с личности, които са имали задълбочени професионални взаимоотношения с Коста Колев, представят важна информация за цялостния процес на създаване и утвърждаване на тези съвременни форми на битуване на обработен български музикален фолклор.

Ще обобща – дисертационният труд на Никола Гурбанов може да бъде основа за бъдещи проучвания както по отношение на посочения последен принос (№ 6), така и в прилагането на работеща методология при анализирането на други творчески обекти.

Задълбочената и системна работа върху текста може да бъде проследена и в сериозността на публикациите, свързани с дисертационния труд. Това са три доклада от научни конференции, поместени в сборници на АМТИИ – Пловдив, една студия в електронното научно списание „Музикален логос“. Ще прибавя и споменатата статия в сп. „Българско музикознание“ (реферирано в ERIH+), която е отпечатана наскоро и не е посочена.

Авторефератът изцяло и подробно резюмира дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Поздравявам автора за смелостта да постави пред себе си подобна амбициозна задача и за постигнатия респектиращ резултат. Убедено предлагам да бъде присъдена на Николай Стефанов Гурбанов за дисертационния му труд на тема „Сюитите на Коста Колев за оркестъра от български народни инструменти“ образователната и научна степен „доктор“, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

София, 29.09.2021 г.

Проф. д.изк. Елисавета Вълчинова-Чендова